

İçindekiler

Önsöz.....	7
Yazarlar.....	17
Türkiye’de Müzik Öğretmeni Yetiştirme Zihniyetini Dekolonize Etmek.....	21
<i>Okan Murat Öztürk</i>	
Müzikte Entropi Yönetimi: Bir Estetik Rejim Aygıtı Olarak Müzik Eğitimi.....	63
<i>Gökmen Özmenteş</i>	
Osmanlı’dan Cumhuriyet’e Modern Eğitimin Gelişimi.....	145
<i>Mustafa Gündüz</i>	
Antik Bilgelik Işığında ‘Çağdaş’ Müzik Eğitimine Bakışlar.....	175
<i>Okan Murat Öztürk</i>	
Türkiye’de Akademik Müzik Eğitiminin Etnomüzikolojik Eleştirisi.....	223
<i>Gönenç Hongur</i>	
Türkiye’de Müzik Eğitimi Doktora Tezlerine Hâkim Olan Bilim Zihniyeti.....	257
<i>Okan Murat Öztürk - Gökmen Özmenteş</i>	
Türk Müziği Eğitimi Hafıza ve Hatırlama Temelinde Yeniden Düşünmek.....	295
<i>Okan Murat Öztürk</i>	
Müzik Eğitimine Özdüşünsel Bakmak: Bir Dönüşümün Otoanalizi.....	341
<i>Gökmen Özmenteş</i>	
Cumhuriyetçi Siyasetten Liberal Siyasete: Türkiye’de Değişen Anlayışlar ve Müzik.....	387
<i>Şenol Durgun</i>	
Cumhuriyet’in Müzik Devrimi ve Taşrada Müzik Eğitimi: Isparta ve Bolu Halkevi Örnekleri.....	447
<i>Mehmet Kendirci</i>	
Ütopyalıktan Kültürel Kopuşa: Türkiye’de Müzik Eğitimi Sorgulamak.....	487
<i>Gizem Akyel</i>	

Önsöz

Müzik, politika ve eğitim arasındaki girift ilişkilere odaklanarak temelde Türkiye'nin 'insan yetiştirme düzeni' üzerinde düşünmeyi amaçlayan bu kitap, böylesine hayati önemdeki bu meseleyi, görünüşte oldukça 'masum' ve 'zararsız' olduğuna inanılan 'müzik' üzerinden ele alıyor. Kitap boyunca, Türkiye tecrübesi itibarıyla 'modern görünmek' uğruna toplumun 'Batılılaştırılması' politikasının müzik ve eğitim boyutlarının, aslında, bugüne değin doğrudan devleti yönetenlerin maruz bıraktığı tüm toplumsal ve kültürel uygulamalar, hâkim kıldığı hiyerarşiler ve oluşturulmasını sağladığı yaygın kanaatler bakımından nasıl da kayda değer tespitler yapılmasına imkân tanıdığına dikkat çekiliyor. Toplumun 'Batıya göre akort edilme' sürecinin müzik, müzik eğitimi, müzik öğretmenliği, eğitimbilim, siyasetbilim, müzikoloji, etnomüzikoloji, tarih ve felsefe alanlarıyla irtibatları üzerine derinlikli okuma ve değerlendirmeler içeriyor.

Belirtilen üç alanın tarihsel ve kültürel olarak birbirlerinden ayrı düşünülmesi mümkün olmayan teorik ve pratik temelleri bulunduğu malûmdur. Tarih boyunca dünyanın pek çok yerinde filozoflar, düşünürler, siyasetçiler, din adamları ve eğitim-kültür-sanat insanları bu ilişkilere kafa yormuş ve aslında kayıtsız kalınması mümkün olmayan görüş ve tespitler ortaya koymuştur. Bunlar arasında müzik ile 'eğlence' arasında kurulan irtibatlar özellikle dikkat çekicidir. Antik dönemlerden beri müzik, 'eğlence'nin olmazsa olmazlarından biri ve hoşça vakit geçirmeye yarayan bir 'boş zaman' etkinliği olarak görülmüştür. Gerçekten de müzik, eğlendirir, can sıkıntısını alır, meşgul eder, oylar, sosyalleştirir, harekete geçirir, kıpırdatır, dans ettirir, duygulandırır... Çalgı çalmak, şarkı söylemek veya müzik dinlemek, dün olduğu gibi bugün de pek çok insanın vaz geçilmezleri arasındadır: şarkıcılar, çalgıcılar, besteciler, starlar, gruplar, konserler, orkestralar, ses ve görüntü kayıtları... Müziğe bütünüyle ciddiyet ve tutkuyla bağlı olanlar olduğu gibi onu, 'sohbet' zannettikleri bağışmalarına 'fon' yapanlar ile yiyip içmeleri arasına 'meze' edenler de vardır...

Peki ama müzik, 'sadece' eğlenceden mi ibarettir? Eğer öyleyse bu eğlencenin, özellikle de politika ve kitlelerin yönetilmeleri söz konusu olduğunda

tamamen 'masum' bir etkinlik olduğu düşünülebilir mi? Bazılarımız gayet iyi bilir ki 'küresel yığın' korku, ümit, stres ve endişeyle yönetildiğinden daha fazla 'müzik ve eğlence'yle yönetilir. Roma İmparatorluğu'nda '*panem et circenses*' olarak ifade edilen 'ekmek ve sirk siyaseti', bu anlayışın tipik örneğini oluşturur. İnsanların sistematik olarak yoksullaştırıldığı ve ancak karınlarını 'doyuracakları' kadar bir gelire yaşamaya mecbur bırakılıp kesintisiz bir 'eğlence çarkı' içinde oyalandığı şimdiki 'neoliberal barbarlık çağı', küreselleşmenin karanlık ve 'distopik' yüzünü en somut haliyle bu politikada ortaya koyar. Günümüzde 'popüler kültür' adı altında tümüyle oligopolleşmiş ve tekelleşmiş şirketlerce üretilip yaygınlaştırılan kültürün, küresel yığının neredeyse tamamını 'tüketim', 'eğlence' ve 'haz' üzerine inşa edilen ve tüm hayatları -adeta 'Platon'un mağarası' gibi- kuşatarak kaçılacak bir 'dışarı'dan bile mahrum bırakan 'bağımlılık' ve 'alışkanlık'larla yönettiği somut bir gerçektir.

Tipik İngiliz pragmatizmi ve faydacılığıyla, Frankfurt Okulu'nun 'eleştirel özgürleşme' adına dikkat çektiği tüm araçsallaştırılmış kültür alanlarına 'yaratıcı endüstriler' (*creative industries*) denilmek suretiyle küresel kültüre özgü tüm kitlesel yönetim araçları, bir anlamda çekincesiz bir şekilde ifşa edilmiş ve meşrulaştırılmış olur: müzik, spor (özellikle futbol), moda, sinema, edebiyat, sahne sanatları, ekonomi, reklamcılık, sinema, radyo-tv, fotoğrafçılık, yayıncılık, medya, resim, tasarım, oyun, eğlence ve gündelik hayatı sarıp sarmalayan daha nice sektör... Dolayısıyla 'kaçılacak' hatta 'hayal edilecek' güzel bir yer anlamında yeni ve farklı bir 'ütopya' seçeneği bırakmayan bu kuşatıcı küresel kültür dahilinde artık giderek imkânsızlaştığı görülen esas meselelerin, gerçek anlamda 'özgürleşme' olduğu ve bu özgürleşmenin de ancak, birey bazında uyanık bir bilinç ve özverili bir çabayla gerçekleştirilmesi gereken 'öğrenme'yle (bireyin kendini yetiştirme noktasında aldığı eğitim ve kazandığı kültürle) başarılabilceği çok açıktır. Böylesi bir farkındalık ve çaba olmaksızın bireylerin, gerçekte nasıl bir 'mağara' veya 'panoptikon' içinde yaşadıklarını fark etmelerine ve buradan çıkış için önlem alabilmelerine imkân bırakılmadığını doğru değerlendirmek gerekmektedir.

Hatırlayalım... Birçoğumuz, okullardaki müzik derslerinden ya çok hoşlanmış ya da nefret etmişizdir. 'Do-re-mi'lerle cebelleşerek 'solfej' yapmaya ve sadece okullara mahsus şarkı ve marşları söyleyip beceriksizce 'blokflüt' ve 'mandolin' çalmaya zorlanmamız... 'Okul müziği' denilen ve gerçekten de okullar dışında hiçbir yerde işitilip dinlenmesi mümkün olmayan 'tuhaf', 'zevksiz', 'uyduruk' ve 'zırva' şarkılara 'maruz bırakılmamız' bir yana, bir de onlar üzerinden sınava tabi tutulup sınıf geçmeye mecbur tutulmamız... Bach, Mozart, Beethoven gibi 'büyük ölü beyaz erkek Avrupalı' (!) bestecilerin hayatlarını

öğrenmek zorunda olmamız... Tarihi, teorisi, notası, türleri, çalgıları, repertuarı, bestecileri, çalgıcı ve şarkıcılarıyla 'Uluslararası Evrensel Çoksesli Klasik Batı Müziği'nin bizlere -sanki bir 'sömürge ülkesi'nde yaşıyormuşuz gibi- ballandırılı ballandırılı anlatıldığı o erişilmez 'üstünlük'lerine imrenmeye mecbur edilmemiz...

Çoğu kez gündelik hayatta duyup dinlediğimiz, sevip hoşlandığımız müziklerden herhangi birini 'okul'da öğrenme imkanımızın olamaması gibi tuhafliklarla mutlaka karşılaşmışızdır... Müzik derslerinin çoğu, zaten ya 'boş' ya da bütünüyle can sıkıntısıyla geçmiştir... Herkes bilir çoğu okulda, başta okul müdürü olmak üzere diğer 'ciddi' dersleri veren öğretmenler nazarında müzik derslerinin 'boş vakit' mahiyetinde dersler olduğuna ve o yüzden de fazlaca önemsenmesine gerek olmadığına yönelik kanaatin yaygınlığını... Üniversitelere bağlı konservatuvar ve orkestraları gereksiz masraf kapıları ve külfet olarak gören 'ciddi' akademisyenlerin sayısının da az olmadığını! Müzik dersleri ve öğretmenlerinden 'en fazla' beklenenin, hafta başı ve sonlarında öğrencilere İstiklal Marşı'nın söylettilmesi ve 'belirli gün ve haftalar'da 'çoksesli' birkaç marş, şarkı veya türkü 'aranjesi' içeren 'koro konserleri' verilmesinden ibaret olduğunu...

Tüm bu kısıtlı ve kalıplaşmış uygulamalara rağmen aramızdan müzik derslerini sevenler ve hatta bu uğurda bütün 'kariyer'ini müzik üzerine inşa etme sevdasına kaptıranlar da çıkmıştır: konservatuvarlara, müzik öğretmenliği bölümlerine gidip oralarda 'sanatçı', 'besteci', 'yorumcu', 'solist', 'enstrümantist', 'şef' veya 'müzik öğretmeni' olup ya 'şöhret/star' olacaklarını ya da 'dünyayı kurtaracaklarını' hayal edenler... Aslında tüm bu hengamede aklımıza bir kez bile gelmemiştir: böylesine 'vasat' ve 'niteliksiz' bir seviyede yürütülen müzik derslerinin, bu haliyle, okulda 'ne' işi olduğunu; bu derslerin 'neden' veya 'ne maksatla' yapıldığını veya neden çoğunlukla 'boş' geçtiğini, önemsenmediğini ve zorla öğretilen çoğu zevksiz, yavan şarkı veya marşların 'söyletilmesi'nden ne beklendiğini...

Aslında Platon'un, 'önem' ve 'işlev' bakımından bir ülkenin ayakta durması ve düzenini sürdürmesini sağlayan en temel 'yasalar'ıyla bir tuttuğu müzik, bu kitapta yer verilen değerlendirmeler ışığında, insan ve eğitim arasındaki ilişkilerin toplumsal ve politik boyutlarının incelenmesi bakımından nasıl başat bir rol üstlenebildiğini somut olarak ortaya koymaktadır. Apaçık ortadadır ki müzik; insanların formal veya informal yoldan eğitilmeleri, belli bir kültür kazanmaları ve disipline edilmelerinde özellikle politika bilimi açısından vazgeçilmez bir önem ve işlev taşır. Mesela bir stadyum dolusu insanın, kendi ülkelerinin millî marşlarını hep bir ağızdan söyleyip ardından kimilerinin gözleri

dolarken kimilerininse tezahüratta bulunmasına ve dolayısıyla müziğin kitleler üzerindeki etkisine tanık olup bu etkiden faydalanmak ve onu çıkarları doğrultusunda kullanmak isteyen politikacılar nezdinde benzersiz bir önem ve değer taşıdığı çok açıktır. Çünkü burada tanık olunan şey, en yalın haliyle müziğin kitleler, duygular ve davranışlar üzerindeki manipülatif etkisidir. Müzik insanları etki altına almakta; onların bir duygu dünyası ve ruh hali içine girme, davranma, hissetme ve hatta o hisler üzerinden de belli anlam ve değer dünyaları inşa edip kimlikler edinmelerine yol açabilmektedir. Neşelenmelerini, hüzünlenmelerini, öfkelenmelerini veya taşkınlıkta bulunmalarını sağlayan müziğin, etkileme ve teşvik etme bağlamında sahip olduğu 'sihirli' ve 'gizemli' niteliği, elbette, özellikle 'kurnaz' politikacılar tarafından çok erken zamanlarda teşhis ve tespit edilmiştir. Ülke yönetiminde etkili olan politika yapıcılarının, başta eğitim olmak üzere akla gelebilecek tüm sosyal ve kültürel alanlarda müziği, özellikle yönetilebilir kıldıkları kimlikler üzerinden belirli çıkar ve ideolojiler adına kullanmaya ve böylece kitleleri, arzu ettikleri yönde manipüle ve istismar etmeye fazlasıyla motive oldukları, dünün olduğu gibi bugünün dünyasının da en somut gerçeklerinden biridir.

Müzik, politika ve eğitim arasında antik dönemlerden bu yana farkında olunan ve 'yönetenler/karar alıcılar' nezdinde benzersiz bir 'araç' olarak görülmesini sağlayan çok-boyutlu irtibat ve ilişkiler bulunduğu, bu kitapta yer alan araştırma ve incelemeler bakımından muhtelif yanlarıyla gösterilmektedir. İnsanların gerek yönetilmesi gerekse de yönetilebilirlik bakımından kategorize edilmiş belirli kimliklere sokulmasında müzik, kusursuz ve etkili bir araç olarak kullanılmaya bugün de devam etmektedir. Dolayısıyla politika ve eğitim meselelerinin günümüzde de müzikten ayrı düşünülmesine imkân bulunmadığı, burada ele alınan konular bakımından net bir şekilde ortaya konulmaktadır.

Antik Çin'de insanın yetiştirilmesi meselesine hayatî önem atfeden bilge Konfüçyüs, eğitim açısından şu dört konuyu açıkça 'dert edindiği'ni söyler: 'erdemlilik vasfının geliştirilmesi', 'bilginin yaygınlaştırılması', 'doğru olanın yapılması' ve 'hataların düzeltilmesi'. Günümüz 'neoliberal' dünyasında insanların sadece ekonomik açıdan değil müzik, melodi, armoni ve ritm bakımından da sömürülüp yoksullaştırıldığı koşullara bakıldığında, Konfüçyüs'ün dert edindiği meselelerin tamamının 'tasfiye' edilmiş olduğu açıkça görülmektedir. Araçsallaştırılmış ve ticarî faaliyet alanı haline getirilmiş olan eğitim, artık sadece 'tüketim'e dönük temel manipülatif araçlardan biridir ve 'erdemli insanlar yetiştirilmesi' konusu, neoliberal değerler dünyasından bütünüyle dışlanmış vaziyettedir. Üstelik neoliberal 'eğitim' politikaları aracılığıyla dünya nüfusunun çok büyük bir kısmının açıkça 'cahil' bırakılması, 'aptallaştırılması',

'tepkisizleştirilmesi' veya salt manipülatif yönde tepkiler vermesinin sağlanması, 'uyuşturulması' ve sadece tüketime dönük 'hazcı' bir hayat peşinde tam bir şartlandırılmışlıkla 'koşuşturması' sağlanmaktadır. Kültürler ve uluslar 'üstü' nitelikte kuşatıcı bir süreç olarak neoliberal küreselleşmeyle birlikte tamamen 'yığın' haline getirilmiş olan 'küresel nüfus'un elinden 'irade', 'düşünce' ve 'özgürlük' gibi en temel insanî nitelikler alınmış ve bunların yerine 'tüketim', 'eğlence', 'haz' ve 'medya' geçirilmiş durumdadır. Elbette tümüyle teknolojiye bağımlı yeni iletişim tarzları ile bunlar için ve bunlar tarafından yaratılıp yaygınlaştırılan istismarcı küresel kültürün, bilindik vasıflarıyla 'okullar' ile 'okul-esaslı formel eğitim'in temellerini dinamitlemekle kalmayıp bu eğitim tarzını açıkça geçersiz, demode, can sıkıcı ve işlevsiz kıldığı bir gerçektir.

Çok-uluslu 'şirketler', 'oligarklar', 'işbirlikçiler', 'biraderler' ve 'loca/mahfil' odaklı 'gizli cemiyetler' eliyle yönetilebilirlik bakımından maksimize edilerek 'küresel' hale getirilmiş olan pozitivist ve neoliberal dünya, Nietzsche'nin, 1883'te, *Also sprach Zarathustra* ('Böyle buyurdu Zerdüşt')'nın girişinde yer verdiği ünlü 'ikaz'ını haklı çıkarmakla kalmayıp bu ikazın boşuna yapılmamış olduğu gerçeğini de daha iyi anlamamıza imkân vermektedir: "Çöl büyüyor; vay haline çöllere gebe olanın!" Avrupa modernleşmesinin 'distopik' yanına dikkat çeken bu 'bilgece' ikazla beraber insanın 'özgürleşmesi'ni, 'özgür irade ve akıl' yoluyla sorgulama, araştırma, öğrenme, düşünme ve anlamada derinleşme, ilerleme ve genişleme kaydetmesinin önündeki engelleri kaldırmayı amaçlayan bir 'eğitim' anlayışının, aslında ne kadar çetin bir mesele olduğu hakikati ise tüm yalınlığı ve yakıcılığıyla ortaya çıkar. Temelde sarsıcı bir 'güç' kaynağı olarak 'özgürleştirici eleştirel eğitim'in, küresel dünyayı inşa eden ve onu yönetme hırsıyla akla gelebilecek tüm 'adaletsizlikleri' yerine getirmekten bir an bile sakınmayan çıkar grupları ve hükmetme saplantısına tutulmuş, bu uğurda adeta 'sara nöbetleri' geçirip titreyen ve sayıklayanlar açısından sahip olduğu 'korkutucu' ve 'tehditkâr' nitelik apaçık ortadadır. Bu yüzden hegemonik çevreler nazarında eğitim, mutlak surette 'kontrol altında' tutulması gereken temel bir araç ve mesele olarak görülmektedir. Bu bağlamda özgür kılmayan ve özgürleşmeye imkân tanımayan her tip eğitimin, sonuçta köleleşmeye, körelmeye, bağımlılaşmaya ve boyunduruğa vurulmaya hizmet ettiği acı bir gerçektir. Bu gerçekle meslek içinde yüzleşme cesareti gösteren Amerikalı öğretmen J.T. Gatto'nun, eğitimi, bir 'kitle imha silahı' olarak nitelemiş olması da bu bakımdan çok manidardır.

Oysa insan; 'akıl' melekesine sahip, 'düşünebilen', merak eden, dikkat kesilen, odaklanan, istek ve çaba gösterebilen bir varlık olarak 'bireysel anlama' kapasitesinin sınırlarını sürekli genişletebilme imkânına sahip olmasına

rağmen neredeyse tüm tarih boyunca bu melekesini layıkıyla kullanamadığı ve hatta daha en başta buna 'ihtiyaç' duymadığı bilinen bir gerçektir. Kelimenin gerçek anlamıyla 'düşünebilen' insanların sayıca hep azınlıkta kalmış olması, 'akıl melekesi' açısından elbette yaman bir çelişki oluşturur. 'Düşünme' ve 'anlama'ya ihtiyaç gösterebilmenin 'cesaret' gerektirmesi, bu bağlamda, boşuna değildir. Aslında '*sapere aude*' ('bilmeye/aklını kullanmaya cesaret et') derken, Romalı şair Horatius, tam da bu gerçeğe parmak basmıştır. Nitekim Avrupa Aydınlanması'na öncülük eden 'İllüminasyoncu' pek çok ismin, bu sözü, kendilerine 'ilke' edinmelerinin de boş olmadığı, günümüzün 'rasyonelleştirilmiş' dünyasının en açık kanıtları arasında yer alır. Elbette buradaki aklın 'şeytanî' (!) niteliği hakkındaki spekülasyonların da bir hayli fazla olduğu hatırlanmalıdır. Aslında Delphi'deki Apollon Tapınağı'nın, içeri girenleri, '*gnothi seauton*' ('*nosce te ipsum*' / 'kendini bil') diyerek karşılıyor olmasının da yine boşuna olmadığını belirtmek gerekir.

Antik dönemlerden bu yana insan üzerindeki psikolojik ve fizyolojik etkilerine dair gözlemler, müziğin, kaçınılmaz surette politika biliminin görüş alanına girmesine yol açmıştır. Bireysel ve toplumsal ölçekte müziğin gerek değişik ruh halleri ve duygulanımlar yaratmadaki gerekse de senkronize ve disiplinize edilmiş 'ahenkli' davranışlar gerçekleştirilmesindeki işlevsel rolü, günümüzdeki uygulamalar bakımından da en somut örnekleriyle ortadadır. Müzik gerek ses ve zaman boyutlarında oluşturucu mahiyette sahip olduğu unsurlarla gerekse de psikolojik, fizyolojik, sosyolojik, antropolojik, pedagojik, politik ve ekonomik boyutlarda kazanmış olduğu girift işlevlerle insan yaşamı açısından büyük önem taşımaktadır. Nietzsche'nin, müziksiz bir hayatın 'hata' olduğunu söylemesi bu yüzdendir. Etnomüzikologlara göre kültürel bakımdan dünyada müziği bulunmayan bir toplum, bugüne değin tespit edilebilmiş değildir. Varsayımsal boyutta bile müziğin, en eski toplumlardaki varlığına dair muhtelif görüşler ileri sürülmüştür. Bu bağlamda başta dil olmak üzere müziğin ortaya çıkmasını sağlayan ihtiyaç ve koşullar hakkında da muhtelif spekülasyonlar yapılmıştır.

En geniş ölçekte bariz bir iletişim aracı olan müzik, sonuçta bir 'ifade' ve 'beyan edis'tir. Müziğin ortaya çıkmasını sağlayan ses ve zaman unsurları, doğada, insandan bağımsız olarak mevcuttur. Nitekim kimi canlıların, bu unsurları birer iletişim aracı olarak kullandıkları bilinmektedir. Ancak 'kültür' ve 'sanat' bakımından müzik, bütünüyle insana özgüdür ve bu özgülüğün salt 'iletişim'le sınırlı tutulması mümkün değildir. Müziğin insanî etkinliğe dayalı oluşu, aynı zamanda kültüre de bağlı özgü olduğu anlamına gelir. Yeryüzünde 'bir' değil 'birçok' müziğin mevcudiyeti de zaten, bu kültürel nitelikten

kaynaklanır. Bu noktada ‘müziğin evrenselliği’ iddiasının ima ettiği hegemonik niteliğin gerçekte hiçbir geçerlilik taşımadığını söylemeye gerek bile yoktur. Batı kolonyalizmi ve hegemonyasının bu ‘anahtar kelimesi’, müziğin kültürelliği gerçeğiyle hiçbir surette bağdaşmaz. Bu nedenle müzik kültürleri arasında ‘üstünlük’ bakımından ‘hiyerarşi’ kurulması ve gözetilmesi söz konusu değildir. Bu yöndeki tüm söylem ve çabaların asıl varlık zeminini sadece politika oluşturur. Kaldı ki bu tipik söylemin müzik, politika ve eğitim arasındaki girift ilişkilerin en somut örneklerinden biri olduğuna da ayrıca dikkat edilmesi gerekir.

Tüm bu nitelik ve ilişkiler ağına müzik, kimlik ve kültür bakımından ‘tarz’ ve ‘tür’ gibi temel bileşenler de eklendiğinde bireysel ve toplumsal ölçekte müziğin sahip olduğu işlevselliğe dair imkân ve çeşitlilik daha iyi anlaşılabilir olur. Nitekim ‘eğlence’ boyutuyla müziğe yüklenebilen ‘zaman geçirme’ niteliği, sosyopolitik düzlemdeki değişim ve dönüşümlerin tüm anahtarlarına sahiptir. Müzikte gerek tarihsel gerekse de kültürel boyutlarda ortaya çıkan tüm tarz ve türler, politika, eğitim, toplum ve değişim arasındaki girift ilişkilerin analizi bakımından benzersiz bir değer ve önem taşır. ‘Müzikteki değişim’in aynı zamanda ‘toplumsal değişim’ ve hatta ‘rejim değişikliği’ anlamına geldiğiyle ilgili felsefi görüşün, bu noktada, çok doğru değerlendirilmesi gerekir. Yalın bir ifadeyle müzikteki değişim, esasen siyasal sistemdeki değişim demektir. Platon’un hassasiyet gösterdiği gibi özellikle müzikte ‘yeni tarz ve türler’in ortaya çıkışı, siyaset etme tarzındaki zihniyet ve uygulamalarda değişikliğe gidildiği anlamına gelir. Bu yüzden olsa gerek, bilgelik geleneklerinde müzik üzerinden eğitim, kültür, toplum, karakter, hukuk, politika ve eğlence hakkında kafa yorulması ve ‘felsefe’ yapılabilmesi mümkün olmuştur.

Müzik tarzları ve eğitimi yoluyla topluma belli bir kültür kazandırılmasının mümkün olduğu, Antik Yunan’da ‘ethos teorisi’ni geliştirdiğine inanılan ve Platon’un müzik ve politika konusundaki bilgilerinin kaynağı durumundaki müzik eğitimcisi Oa’lı Damon’un gözlem ve görüşleri bakımından ortaya konulmuştur. Bilgelik gelenekleri içinde insanların gerek kültür gerekse kimlik itibarıyla belirli karakterlere sahip olmalarında müzik, eğitsel açıdan başta gelen araçlardan biri olarak görülmüştür. Burada özellikle ilginç ve dikkat çekici olan husus ise biçimlendirici bir kavram olarak ‘alışkanlık’ kazandırma veya ‘tutum geliştirme’ bakımından müziğin, toplumların ‘değişikliğe’ uğratılmasında büyük bir önem ve işlev taşımasıdır. Platon’un ‘müzik’ ile ‘yasalar’ arasında kurduğu kopmaz bağın, özellikle eğitim ve kültür politikaları yoluyla toplumların değişime zorlanmasında en etkili araçlardan biri olarak kullanılmasının, dünya ölçeğinde sayısız örneği bulunduğu bir gerçektir.